

ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้โจทย์ปัญหาที่ส่งเสริมความสามารถ
ในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาลของการพยาบาลมารดาและทารกระยะคลอดปกติ
ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า
จังหวัดเพชรบุรี

Maternal and Newborn Nursing During Normal Delivery: Scenario-Based
Learning (SBL) to Enhance Problem Solving

รพีพรรณ นาคบุบผา^{1*} และ ไพลิน ถึงถิ่น¹
Rapeepan Narkbubpha^{1*} and Pailin Thungtin¹
วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบบรรยายมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้โจทย์ปัญหา (Scenario) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาของการพยาบาลมารดาและทารก ระยะคลอดปกติ ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 55 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ โดยใช้โจทย์ปัญหา (Scenario) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาการพยาบาลมารดาและทารกในระยะคลอดปกติ ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน และทดสอบความเชื่อมั่น ด้วยสูตร Alpha Coefficient of Cronbach ได้เท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้โจทย์ปัญหา ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาของการพยาบาลมารดา และทารกระยะคลอดปกติ อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก สิ่งนี้นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด คือ โจทย์ปัญหากระตุ้นให้เกิดการคิด ($\mu=4.58$, $\sigma=0.57$) โจทย์ปัญหาสอดคล้องกับเรื่องจริงที่เกิดขึ้น ($\mu=4.53$, $\sigma=0.57$) และโจทย์ปัญหาช่วยส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์และระบุปัญหาทางการพยาบาล ($\mu=4.53$, $\sigma=0.63$)

การสอนโดยใช้โจทย์ปัญหาช่วยให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียน ผลการศึกษาที่ได้จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริม ความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาลของการพยาบาลมารดาและทารกระยะคลอดปกติ

คำสำคัญ: การพยาบาลมารดาและทารกระยะคลอดปกติ, ความพึงพอใจ, ความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาล, โจทย์ปัญหา

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: rapeepan2549@gmail.com เบอร์โทรศัพท์ 089-9086672, 086-6007207)

Abstract

This descriptive research aimed to study the satisfaction towards scenario-based learning (SBL) to enhancing problem solving regarding maternal and newborn nursing during a normal delivery. Sample was all 55 nursing students in their third year. Research instrument was a questionnaire regarding the satisfaction towards the SBL in enhancing the ability to solve problem for maternal and newborn nursing during a normal delivery. Content validity of the research tool was verified by 3 experts. Cronbach's alpha coefficient was employed to test the reliability of the questionnaire, yielding a value of 0.94. Data were analyzed using percentage, mean and standard deviation.

The results of this study revealed that overall, the nursing students' satisfaction towards the SBL to enhancing problem solving regarding maternal and newborn nursing during a normal delivery was at a high to the highest level. The highest mean score was "the scenario leads in thinking and learning" ($\mu=4.58$, $\sigma=0.57$), followed by "the scenario simulates real-world practice" ($\mu=4.53$, $\sigma=0.57$), and "the scenario enhances the ability to analyze and identify the nursing-related problems" ($\mu = 4.53$, $\sigma=0.63$).

Scenario-based learning made students satisfied in learning. The findings from this study suggest some basic information for teaching-learning management to promote problem solving skills in maternal and newborn nursing during normal delivery.

Keywords: Maternal and Newborn Nursing, Satisfaction, Problem Solving, Scenario-Based Learning (SBL)

บทนำ

วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรีเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ได้เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และนำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในการนี้หลังจากการจัดการเรียนการสอนวิทยาลัยได้ดำเนินการประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา พบว่าในปีการศึกษา 2556 มีผลการประเมินต่ำสุดในด้านทักษะทางปัญญา ค่าเฉลี่ย 3.82 ด้านความรู้ค่าเฉลี่ย 3.93 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศค่าเฉลี่ย 3.91 (รัช นูรัตน์ภาค, สัญญา คำดี, และ ไพรัตน์ ถึงถิ่น, 2557) จะเห็นได้ว่าทักษะที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือทักษะทางปัญญา ซึ่งหมายถึงความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่างๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

ในการนี้จากรายละเอียดของหลักสูตร หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ พบแนวทางการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา คือ กลยุทธ์การสอนที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียน การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดและการแก้ไขปัญหา ทั้งระดับบุคคลและกลุ่ม ในสถานการณ์ทั่วไป และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การอภิปรายกลุ่ม การสะท้อนคิด การเรียนรู้จากกรณีศึกษา การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก การเรียนการสอนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน เป็นต้น (วิทยาลัย พยาบาลพระจอมเกล้าจังหวัดเพชรบุรี)

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เป็นวิธีการหนึ่งของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student-Centered Learning) เพราะเป็นการเรียนที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง มากระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด ความต้องการแสวงหาความรู้และนำความรู้จากประสบการณ์เดิมมาสร้างองค์ความรู้ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา เพื่อ ฝึกให้รู้จักคิดวิเคราะห์และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา รู้จักการตัดสินใจ ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตลอด ชีวิต ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักคือสถานการณ์ปัญหา (Scenario) การสร้าง (Scenario) ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตร กระตุ้นความรู้เดิม ส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งคำนึง ถึงบริบทที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้บูรณาการความรู้และกระตุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Landeem, 2014) สอดคล้อง ไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของแมคคัลลัม (McCallum, 2007) และแลมบลอนและคณะ (Lambton, O'Neill & Dudum, 2008) ที่พบว่าการนำกรณีตัวอย่าง (Case Scenario) ที่เสมือนจริงมาใช้ในการสอนในห้องฝึกปฏิบัติ ทักษะเพื่อให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์จะช่วยให้การเรียนรู้ เพิ่มความมั่นใจแก่นักศึกษา และช่วยแนะนำการเรียน เสมือนจริงบนหอผู้ป่วยได้ดี

ทั้งนี้วอลซ์ (Walsh, 2005) ได้ให้คำแนะนำในการตั้งโจทย์ปัญหาไว้ ดังนี้ 1) เรื่องจริงที่เกิดขึ้นได้ 2) ทำทาย กระตุ้นความสนใจ 3) ได้ฝึกทักษะการตัดสินใจโดยข้อเท็จจริง ข้อมูล หลักวิชา 4) เชื่อมโยงความรู้เดิม กับข้อมูลใหม่ สอดคล้องกับเนื้อหา หลักสูตร มีการบูรณาการระหว่างบทเรียน หรือสาขา 5) ปัญหาใหญ่ ความ ซับซ้อนต้องเหมาะสมกับเวลา ถ้าง่ายเกินไป อาจทำให้มีแรงจูงใจในการทำน้อย ถ้ายากเกินไปอาจทำให้ท้อแท้ 6) ต้องกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายอย่างกว้างขวาง 7) มีค่าสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมได้ 8) ใช้สื่อ หลากหลายในการสร้างโจทย์ เช่น วีดีโอ รูปภาพ บทความในวารสาร หรือ หนังสือพิมพ์ ประกอบกับผลการ ประเมินการฝึกประสบการณ์ภาคสนามในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 โดย พยาบาลในแหล่งฝึกและอาจารย์นิเทศ ที่พบว่านักศึกษาได้มีการเตรียมตัวเพื่อการฝึกปฏิบัติยังไม่เพียงพอ การนำ ความรู้ภาคทฤษฎีไปเชื่อมโยงกับภาคปฏิบัติยังไม่ดีพอ (วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้าจังหวัดเพชรบุรี, 2558) และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่สอนภาคปฏิบัตินักศึกษา รวมทั้งจากผลงานวิจัยหลาย ๆ เรื่อง พบว่านักศึกษา ยังขาดทักษะการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ในคลินิกหรือในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น ได้แก่ ขาดทักษะในการประเมินภาวะสุขภาพของผู้ป่วย รวบรวมข้อมูลไม่ครบถ้วน ไม่ ครอบคลุม ขาดทักษะในการคิด วิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล ไม่สามารถนำข้อมูลที่รวบรวม ได้จากผู้ป่วยมาสนับสนุนให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพ กำหนดเป้าหมายของการพยาบาลและเกณฑ์การประเมิน ผลไม่ถูกต้องหรือไม่สอดคล้องกับปัญหา กำหนดกิจกรรมการพยาบาลโดยไม่ทราบเหตุผลหรือไม่ใช่เหตุผลเชิง วิชาการที่ถูกต้อง (ชนิษฐา รัตนกลยา, นันทา เล็กสวัสดิ์, ภารดี นานาศิลป์, สุนีย์ จันทรมหเสถียร, และบุญชู อนุศาสนนันท์, 2550; พรศิริ พันธสี, และอรพินท์ สีขาว, 2552)

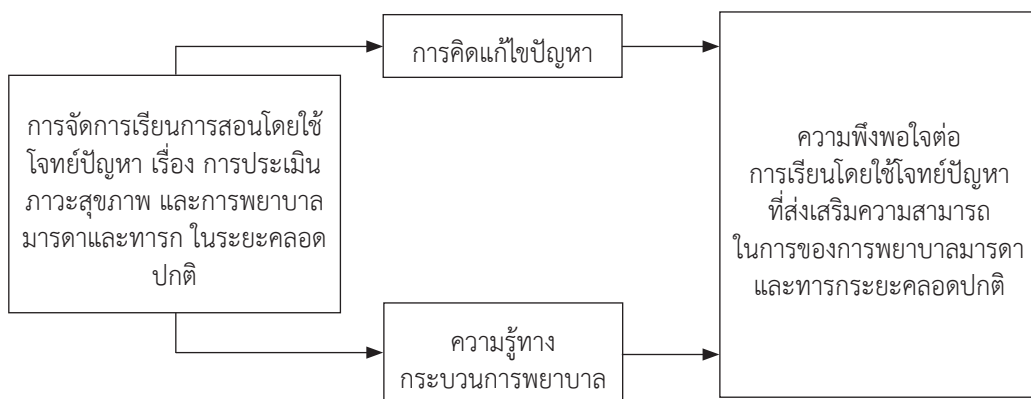
ในการนี้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านปัญญาของ นักศึกษาดังกล่าว จึงได้จัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ 1 ภาคการศึกษา ที่ 1 ปีการศึกษา 2557 สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 โดยจัดให้มีการเรียนโดยใช้ปัญหา เป็นฐาน คือ การเรียนที่ใช้โจทย์ปัญหา หัวข้อเรื่อง การพยาบาลมารดาและทารกในระยะคลอดปกติ เพื่อประเมิน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางการพยาบาลของนักศึกษา เพื่อกระตุ้นให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ ปัญหาทางการพยาบาลมารดาและทารกในระยะคลอดปกติ ซึ่งถือเป็นเนื้อหาที่สำคัญเป็นหัวข้อที่มีเนื้อหาซับซ้อน และค่อนข้างเข้าใจได้ยาก โดยเนื้อหาการพยาบาลมารดาและทารกในระยะคลอดทั้ง 4 ระยะ เป็นเนื้อหาที่มีความ สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งวิชาหนึ่งสำหรับนักศึกษาพยาบาล ที่จะต้องมีความรู้และนำไปสู่ทักษะการปฏิบัติได้ เพื่อ เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ขั้นหนึ่งในอนาคต

จากข้อมูลและแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการ เรียนโดยใช้โจทย์ปัญหา (Scenario) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาลของการพยาบาล มารดาและทารกในระยะคลอดปกติ เพื่อนำไปพัฒนาโจทย์ปัญหา (Scenario) ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นำไปสู่ การยกระดับคุณภาพของการจัดการเรียนในรายวิชาดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้โจทย์ปัญหา (Scenario) ที่ส่งเสริมความสามารถใน การแก้ไขปัญหาของการพยาบาลมารดาและทารกในระยะคลอดปกติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบรรยาย (Descriptive Research)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ของวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 57 คน โดยเก็บข้อมูลทุกหน่วย ประชากร ได้รับแบบประเมินกลับคืนจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 96.49

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบประเมินความพึงพอใจของโจทยปัญหา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาในการประเมินภาวะสุขภาพ และการพยาบาลมารดาและทารกในระยะคลอดปกติ โดยผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบประเมินผลโจทยปัญหาสำหรับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักของสถาบันพระบรมราชชนก (2558) จำแนกเป็น 2 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไป 2) แบบประเมินความพึงพอใจของโจทยปัญหา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาในการประเมินภาวะสุขภาพ และการพยาบาลมารดาและทารกในระยะคลอดปกติ สำหรับนักศึกษา ประกอบไปด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ความพึงพอใจด้านโจทยปัญหา จำนวน 11 ข้อ ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจด้านการส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาล จำนวน 5 ข้อ โดยมีความตอบให้เลือกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มากที่สุด-น้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยการนำแบบประเมินไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาลมารดาทารกและผดุงครรภ์จำนวน 3 ท่าน และนำแบบประเมินปรับแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้จริง และวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และความพึงพอใจ โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายระดับความพึงพอใจของนักศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1997) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50- 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50- 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50- 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50- 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00- 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

จริยธรรมวิจัย

การวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรีหมายเลข วพ.พจก. 011/2558

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

จากผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.40 อายุเฉลี่ย 21.6 ปี และมีเกรดเฉลี่ยสะสม

3.00

2. ระดับความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้โจทย์ปัญหา (Scenario) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาของการพยาบาลมารดาและทารกระยะคลอดปกติ

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนโดยใช้โจทย์ปัญหา (Scenario) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาการพยาบาลมารดาและทารกในระยะคลอดปกติ (N=55)

รายการประเมินความพึงพอใจ	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
ความพึงพอใจด้านโจทย์ปัญหา			
1 โจทย์ปัญหากระตุ้นความสนใจทำหยาหน้าติดตาม	4.36	0.62	มาก
2 โจทย์ปัญหากระตุ้นให้เกิดการคิด	4.58	0.57	มากที่สุด
3 โจทย์ปัญหามีค่าสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติม	4.40	0.66	มาก
4 โจทย์ปัญหาสอดคล้องกับเรื่องจริงที่เกิดขึ้น	4.53	0.57	มากที่สุด
5 โจทย์ปัญหากระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะเข้าใจเนื้อหาที่สำคัญของรายวิชา	4.29	0.63	มาก
6 โจทย์ปัญหากระตุ้นให้นักศึกษาใช้ความรู้เดิมมาคิดวิเคราะห์	4.36	0.59	มาก
7 โจทย์ปัญหาช่วยกระตุ้นให้เกิดประเด็นการเรียนรู้	4.44	0.63	มาก
8 โจทย์ปัญหาช่วยให้เกิดการอภิปรายอย่างกว้างขวาง	4.18	0.67	มาก
9 โจทย์ปัญหาใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย	4.40	0.68	มาก
10 โจทย์ปัญหามีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน	4.35	0.64	มาก
11 โจทย์ปัญหาเหมาะสมกับการเรียนรู้	4.42	0.63	มาก
ความพึงพอใจด้านการพัฒนาความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาล			
12 โจทย์ปัญหาช่วยส่งเสริมความสามารถในการรวบรวมข้อมูล	4.27	0.73	มาก
13 โจทย์ปัญหาช่วยส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์และระบุปัญหาทางการพยาบาล	4.53	0.63	มากที่สุด
14 โจทย์ปัญหาช่วยส่งเสริมความสามารถในการวางแผนกิจกรรมที่จะใช้สำหรับการแก้ปัญหาของมารดาและทารก	4.47	0.63	มาก
15 โจทย์ปัญหาช่วยส่งเสริมความสามารถในการลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาตามแผนการพยาบาล	4.35	0.58	มาก
16 โจทย์ปัญหาช่วยส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการพยาบาล	4.18	0.67	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.38	0.63	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนโดยใช้โจทย์ปัญหาที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาของการพยาบาลมารดาและทารกระยะคลอดปกติในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.38$, $\sigma=0.63$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านโจทย์ปัญหา คือ

โจทย์ปัญหากระตุ้นให้เกิดการคิด ($\mu=4.58$, $\sigma=0.57$) โจทย์ปัญหาสอดคล้องกับเรื่องจริงที่เกิดขึ้น ($\mu=4.53$, $\sigma=0.57$) โจทย์ปัญหาช่วยกระตุ้นให้เกิดประเด็นการเรียนรู้ ($\mu=4.44$, $\sigma=0.63$) และด้านการพัฒนาความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาล คือ โจทย์ปัญหาช่วยส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์และระบุปัญหาทางการพยาบาล ($\mu=4.53$, $\sigma=0.63$) โจทย์ปัญหาช่วยส่งเสริมความสามารถในการวางแผนกิจกรรมที่จะใช้สำหรับการแก้ปัญหาของมารดาและทารก ($\mu=4.47$, $\sigma=0.63$) และโจทย์ปัญหาช่วยส่งเสริมความสามารถในการลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาตามแผนการพยาบาล ($\mu=4.35$, $\sigma=0.58$)

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้โจทย์ปัญหา (Scenario) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาของการพยาบาลมารดาและทารกระยะคลอดปกติ พบว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้โจทย์ปัญหา (Scenario) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาของการพยาบาลมารดาและทารกระยะคลอดปกติ อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก (ตาราง 1) โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนโดยใช้โจทย์ปัญหา (Scenario) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาของการพยาบาลมารดาและทารกระยะคลอดปกติ ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.38$, $\sigma=0.63$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน คือ โจทย์ปัญหากระตุ้นให้เกิดการคิด ($\mu=4.58$, $\sigma=0.57$) โจทย์ปัญหาสอดคล้องกับเรื่องจริงที่เกิดขึ้น ($\mu=4.53$, $\sigma=0.57$) และโจทย์ปัญหาช่วยส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์และระบุปัญหาทางการพยาบาล ($\mu=4.53$, $\sigma=0.63$) ซึ่งสอดคล้องกับ วอลซ์ (Walsh, 2005) ที่ได้ให้คำแนะนำในการตั้งโจทย์ปัญหาไว้ คือ ต้องเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นได้ ทำทาย กระตุ้นความสนใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับหลาย ๆ การศึกษา เช่น เลิฟวิงและวิลสัน (Loving & Wilson, 2000) ที่พบว่าการจัดการเรียนการสอนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ได้นั้น ต้องประกอบไปด้วยกิจกรรมที่สำคัญ คือ การใช้กรณีศึกษากระตุ้นให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งผู้สอนต้องใช้คำถามที่ท้าทายกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ และจิตติพร ปานมา (2554) ที่กล่าวว่าโจทย์ปัญหาที่เหมาะสมจะเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการเรียน โจทย์ปัญหาที่ดีควรสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากค้นคว้าหาคำตอบ และนำผู้เรียนไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ถึงสิ่งที่ตนเองรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับโจทย์ และสิ่งที่ตนเองจำเป็นต้องรู้เพื่อเข้าใจโจทย์ เพราะการออกแบบและเขียนโจทย์ปัญหาจึงกลายเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ และจะนำไปสู่ความสามารถในการวิเคราะห์และระบุปัญหาทางการพยาบาลได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ พรศิริ พันธสี, และอรพินท์ สีขาว (2552) ที่กล่าวว่ากระบวนการพยาบาลเป็นเครื่องมือและวิธีการที่สำคัญอย่างยิ่งของวิชาชีพพยาบาล การที่พยาบาลจะใช้กระบวนการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นต้องอาศัยความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล มีการวิเคราะห์และแก้ปัญหาของผู้ป่วยได้ถูกต้อง ซึ่งการที่พยาบาลจะมีความรู้ความสามารถดังกล่าวได้นั้นต้องมีพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยยังพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุดต่อการเรียนโดยใช้โจทย์ปัญหา (Scenario) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาของการพยาบาลมารดาและทารกระยะคลอดปกติ ในด้านโจทย์ปัญหา คือ โจทย์ปัญหาช่วยให้เกิดการอภิปรายอย่างกว้างขวาง ($\mu=4.18$, $\sigma=0.67$) ซึ่งแตกต่างกับการ

ศึกษาของเลฟวิงและวิลสัน (Loving & Wilson, 2000) ที่พบว่าการจัดการเรียนการสอนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ได้นั้นต้องประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ คือ การใช้กรณีศึกษากระตุ้นให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การใช้การอภิปรายในกลุ่มขนาดเล็กเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยการกระทำของตนเอง ส่งผลให้เกิดการคิดวิเคราะห์

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุดต่อการเรียนโดยใช้โจทย์ปัญหา (Scenario) ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาลมารดาและทารกระยะคลอดปกติ ในด้านการพัฒนาความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาล คือ โจทย์ปัญหาช่วยส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการพยาบาล ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.67$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาผลงานวิจัยหลาย ๆ เรื่อง พบว่านักศึกษายังขาดทักษะการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ในคลินิกหรือในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ได้แก่ ขาดทักษะในการประเมินภาวะสุขภาพของผู้ป่วย รวบรวมข้อมูลไม่ครบถ้วน ไม่ครอบคลุม ขาดทักษะในการคิด วิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาล ไม่สามารถนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากผู้ป่วยมาสนับสนุนให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพ กำหนดเป้าหมายของการพยาบาลและเกณฑ์การประเมินผลไม่ถูกต้องหรือไม่สอดคล้องกับปัญหา กำหนดกิจกรรมการพยาบาลโดยไม่ทราบเหตุผลหรือไม่ใช่เหตุผลเชิงวิชาการที่ถูกต้อง (ชนิษฐา รัตนกลยา, นันทา เล็กสวัสดิ์, ภารดี นานาศิลป์, สุนีย์ จันทรมหเสถียร, และบุญชู อนุสาสนนันท์, 2550; พรศิริ พันธสี, และอรพินท์ สีขาว, 2552)

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ควรพัฒนาโจทย์ปัญหา ให้ละเอียดและชัดเจนด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อช่วยส่งเสริมความสามารถในการประเมินผลการพยาบาลได้อย่างถูกต้อง
2. ควรนำวิธีการสอนโดยใช้โจทย์ปัญหามาใช้ในการเรียนการสอนภาคทฤษฎีอย่างต่อเนื่อง เพื่อฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา ของนักศึกษา นำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลได้อย่างครอบคลุม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาการสอน และศึกษาประสิทธิผลของการเรียนโดยใช้โจทย์ปัญหาที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาลของการพยาบาลมารดาและทารกระยะคลอดปกติ เพื่อใช้เตรียมความพร้อมของนักศึกษา ก่อนฝึกภาคปฏิบัติ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์เพ็ญมาศ คำธนะ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้าจังหวัดเพชรบุรี ที่ได้ให้การสนับสนุนทุนอุดหนุนงานวิจัยครั้งนี้

รายการอ้างอิง

- ชนิษฐา รัตนกลัยา, นันทา เล็กสวัสดิ์, ภารดี นานาศิลป์, สุนีย์ จันทรมหเสถียร และบุญชู อนุสาสนนันท์. (2550). ปัญหาและอุปสรรคในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ทางศัลยกรรม. **วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**, 19(1): 134-144.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). **ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่องแนวทางการปฏิบัติ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ**. สืบค้นเมื่อ 12 ก.ค. 58 จาก [http:// www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews6/nursegrad_m1.pdf](http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews6/nursegrad_m1.pdf)
- รุติพร ปานมา. (2554). การประเมินและการพัฒนาโจทย์ปัญหา (Scenario). **จุลสาร PBL วลัยลักษณ์**, 4(2): 7-8.
- พรศิริ พันธสี, และอรพินท์ สีขาว. (2552). ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาต่อการ พัฒนาความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล. **วารสาร สภาการพยาบาล**, 24(3): 81-93.
- รัชฎ รัตนภาค, สัญญา คำดี และไพลิน ถึงถิ่น. (2557). การประเมินคุณภาพบัณฑิตตามคุณลักษณะบัณฑิตที่ พึงประสงค์สำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2556 วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี: วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี.
- วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. (2555). **มคอ.2 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555**. เพชรบุรี: วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี.
- วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี. (2558). **มคอ.6 วิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดาทารกและ การผดุงครรภ์ 1 ปีการศึกษา 2557**. เพชรบุรี: วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี.
- สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.(2558).**คู่มือครูในการจัดการ เรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก สำหรับวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก**. นนทบุรี: โรงพิมพ์พุทธรินทร์การพิมพ์.
- Best W. John.(1997). **Research in Education**. Boston MA. : Allyn and Bacon.
- McCallum, J. (2007). The debate in favour of using simulation education in preregistration adult nursing. **Nurse Education Today**, 27(8): 825–831.
- Landeen, J. (2014). **Scenario development in problem based learning**. Hand out.
- Loving, G. L, & Wilson, J. S. (2000) Infusing critical thinking into the nursing curriculum through faculty development. **JNE**, 25(2): 70-4.
- Walsh, A. (2005).**The tutor in problem based learning : A Novice’s Guide**. McMaster University. Hand out.